

Sayı : 12202449/045/
Konu : Kamu Zararı

SAMSUN VALİLİĞİ
(Çevre Ve Şehircilik İl Müdürlüğü)

İlgi : 28.02.2014 tarihli ve 825947/841-02-17-1561 sayılı yazı

İller Bankası Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü bünyesinde görev yapmakta iken 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanununun 22 nci maddesi uyarınca Samsun Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğüne atanan ilgililere, önceki görevlerinde almakta oldukları temettü ödemesinin Maliye Bakanlığı Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğünce verilen görüş yazısına istinaden fazla ve yersiz ödendiği gerekçesiyle tahsiline karar verildiği ve ilgililere fazla ödendiği belirtilen tutarların 12 eşit taksitte aylıklarından kesilip alacaklı kurum hesabına aktarılıp aktarılması talep edildiği, söz konusu talebe göre kesinti yapıp yapılamayacağı hususunda Bakanlığımız görüşü talep edilen ilgi yazı incelenmiştir.

Bilindiği üzere, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun “Kamu zararı” başlıklı 71 nci maddesinde, “Kamu zararı; kamu görevlilerinin kasıt, kusur veya ihmallerinden kaynaklanan mevzuata aykırı karar, işlem veya eylemleri sonucunda kamu kaynağında artışa engel veya eksilmeye neden olunmasıdır.

Kamu zararının belirlenmesinde;

- İş, mal veya hizmet karşılığı olarak belirlenen tutardan fazla ödeme yapılması,
- Mal alınmadan, iş veya hizmet yaptırılmadan ödeme yapılması,
- Transfer niteliğindeki giderlerde, fazla veya yersiz ödemede bulunulması,
- İş, mal veya hizmetin rayiç bedelinden daha yüksek fiyatla alınması veya yaptırılması,
- İdare gelirlerinin tarh, tahakkuk veya tahsil işlemlerinin mevzuata uygun bir şekilde yapılmaması,

f) (Mülga:22/12/2005-5436/10 md.)

g) Mevzuatında öngörülmediği halde ödeme yapılması,

Esas alınır.

Kontrol, denetim, inceleme, kesin hükme bağlama veya yargılama sonucunda tespit edilen kamu zararı, zararın oluştuğu tarihten itibaren ilgili mevzuatına göre hesaplanacak faiziyle birlikte ilgililerden tahsil edilir.” hükümleri yer almaktadır.

Anılan madde hükmüne dayanılarak, “Kamu Zararlarının Tahsiline İlişkin Usul Ve Esaslar Hakkında Yönetmelik” 19.10.2006 tarihli ve 26324 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe konulmuştur.

Mezkûr Yönetmelik hükümlerinde, kamu zararlarının tebliği, tahsili, takibi ve taksitlendirmesinin hangi esas ve usuller çerçevesinde yapılacağı belirlenmiştir.

Ancak, Kamu görevlilerine yapılan fazla ve yersiz ödemelerin kamu zararı olup olmadığı ile ilgili olarak, 26 Şubat 2011 tarihinde 2010/5111 No’lu Danıştay 2. Dairesi tarafından alınan kararda öncelikle idare tarafından sehven yapılan fazla denetim tazminatı ödemesinin iadesi talebi ve kamu görevlisinin geri ödemeye ilişkin itirazı neticesinde oluşan ihtilafın çözümü için ilk olarak kamu

görevlilerine yapılan fazla ödemelerin geri alımında uygulanacak mevzuatın saptanmasının gerekliliği ifade edilmiştir. Danıştay devlet memurlarına sehven ya da mevzuatın yorumunda hataya düşülerek yapılan aylık ve ücret farkı ödemelerinin kamu zararı olmadığını, dolayısıyla 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu kapsamında tahsil edilemeyeceğini karara bağlamıştır.

Bahse konu Danıştay Kararında:

“...5018 sayılı Kanunun "Kamu zararı" başlıklı 71. Maddesi: "Kamu zararı, mevzuata aykırı karar, işlem, eylem veya ihmal sonucunda kamu kaynağında artışa engel veya eksilmeye neden olunmasıdır.

Kamu zararının belirlenmesinde;

- a) İş, mal veya hizmet karşılığı olarak belirlenen tutardan fazla ödeme yapılması,
 - b) Mal alınmadan, iş veya hizmet yaptırılmadan ödeme yapılması,
 - c) Transfer niteliğindeki giderlerde, fazla veya yersiz ödemede bulunulması,
 - d) İş, mal veya hizmetin rayiç bedelinden daha yüksek fiyatla alınması veya yaptırılması,
 - e) İdare gelirlerinin tarh, tahakkuk veya tahsil işlemlerinin mevzuata uygun bir şekilde yapılmaması,
 - f) (Mülga fıkra: 22/12/2005-5436 S.K./10. mad)
 - g) Mevzuatında öngörülmediği halde ödeme yapılması,
- esas alınır...”

...

Maddede sayılan bentlerin birlikte değerlendirilmesi neticesinde 5018 sayılı Kanun'un kamu zararı kapsamının:

- 1- Kamu kaynakları kullanılarak piyasadan mal ve hizmet satın alınması sırasında fazla ödeme yapılması,
- 2-İdarenin gelirlerinin tahsili sırasında mevzuata aykırı davranılması,
- 3-Mevzuatta öngörülmeleyen bir ödeme yapılması suretiyle yol açılan zararlar sınırlı olduğunun anlaşıldığı,

Kanunda mevzuatta ödenmesi öngörülmekle birlikte mevzuatın yorumunda hataya düşülmek veya ihmal ve kasıt yoluyla fazla ödeme yapılması hallerinin sayılmadığı, madde bir bütün olarak değerlendirildiğinde "g" bendinde yer alan "mevzuatında öngörülmediği halde ödeme yapılması" kuralının kapsamının, yine mal ve hizmet alımları nedeniyle yapılan ödemeler sonucu oluşan kamu zararı şeklinde anlaşılması gerektiği, memura yapılan fazla ödemenin ise mevzuatta öngörülmeleyen bir ödeme olmayıp, mevzuatın öngördüğü bir ödemenin yapılması sırasında hataya düşülmesine ilişkin olduğuna hükmedilmiştir...” açıklamalarına yer verilmiştir.

Anılan Kararın devamında “...Kamu görevlilerine daha önce sehven kanuna aykırı olarak yapılmış fazla ödemelerin geri alınmasında, 5018 sayılı Kanunun uygulanmasının mümkün olmadığı sonucuna ulaşıldığında, bu tür uyuşmazlıkların çözümünde anılan Kanun öncesi hukuki durumun değişmediği ortaya çıkmaktadır. Bu itibarla; kamu görevlilerine sehven yapılan fazla ödemelerin geri alımında, tıpkı 5018 sayılı Kanun öncesinde olduğu gibi Danıştay İçtihatları Birleştirme Kurulunun 22.12.1973 günlü, E:1968/8, K:1973/14 sayılı kararının uygulanması gerektiğinde duraksama bulunmamaktadır...” hükümlerine yer verilmiştir.

Bu çerçevede, Danıştay Daire kararlarının bağlayıcı hukuk kuralları arasında değerlendirilmediği de dikkate alındığında aylıklara ilişkin fazla ödemelerin hangi esaslar dâhilinde tahsil edilmesi gerektiği hususunun ilgili mevzuatında açıkça belirlenmediği görülmekle birlikte, tahsil usulünün tahakkuk ettirilen ana borç tutarında, herhangi bir farklılığa da neden olmaması nedeniyle 5018 sayılı Kanun hükümlerine göre tahsil edilebileceği değerlendirilmektedir.

Bu kapsamda, Kamu Zararlarının Tahsiline İlişkin Usul Ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin, “Kamu zararından doğan alacakların tahsil şekilleri” başlıklı 12 nci maddesinde, “Kamu zararından doğan alacaklar, sorumlulardan ve/veya ilgililerden, zararın oluştuğu tarihten itibaren ilgili

mevzuatına göre hesaplanacak faiziyle birlikte tahsil edilir.

(2) Tespit edilen kamu zararları;

a) **Rızaen ve sulh yolu ile ödenmek,**

b) 22/4/1926 tarihli ve 818 sayılı Borçlar Kanunu hükümlerine göre takas yapılmak,

c) 2004 sayılı Kanun hükümleri uygulanmak,

suretiyle tahsil edilir.” hükümlerine yer verilmek suretiyle alacakların tahsil yöntemleri belirlenmiştir.

“Rızaen ve sulh yoluyla tahsilat” ise mezkûr Yönetmeliğin 13 üncü maddesinde,

(1) Kamu zararından doğan alacaklar, sorumluları ve/veya ilgilileri tarafından rızaen veya ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde sulh yoluyla ödenebilir.

(2) Oluştugu tarih itibarıyla onaltı yaşından büyükler için tespit edilen asgarî ücretin bir aylık brüt tutarının yarısını geçmeyen alacaklar, merkezde üst yöneticinin, taşrada ise idarenin en üst yöneticisinin izni ve **sorumlunun ve/veya ilgilinin kabul etmesi koşuluyla**, tebliğ tarihini izleyen aybaşından itibaren aylığından kesilerek rızaen tahsil edilir.

(3) Bu tutarları aşan alacağın ödenmesinin ilgili mevzuat çerçevesinde **sulh yolu ile sağlanması halinde**, sulh işleminin kesinleştiği tarihi izleyen aybaşından itibaren sorumlunun ve/veya ilgilinin aylığından kesilerek tahsil edilebilir.

(4) Aylıklardan yapılacak kesinti tutarı, sorumlulara ve/veya ilgililere yapılan her türlü aylık, ödenek, zam, tazminat dâhil bir aylık net ödemelerinin dörtte birinden az, üçte birinden çok olamaz.” şeklinde açıklanmıştır.

Aynı zamanda, kamu zararından doğan alacakların taksitlendirmesine ilişkin usul ve esaslar anılan Yönetmeliğin “Taksitlendirme” başlıklı 16 nci maddesinde belirlenmiş olup, taksitlendirme talep ve işlemlerinin madde de belirtilen usuller çerçevesinde yapılması gerekmektedir.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri ve açıklamalar birlikte değerlendirildiğinde, herhangi bir **Sayıştay ve mahkeme ilâmı ile tahsiline karar verilmeyen**, aynı zamanda ilgilileri tarafından da rızaen ve sulh yoluyla ödenmesi kabul edilmeyen borç tutarlarının, İller Bankası Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü'nün yazısına istinaden taksitlendirilmek suretiyle aylıklarından kesilerek alacaklı kurum hesaplarına aktarılmasının mümkün bulunmadığı mütalaa edilmektedir.

Bilgilerinizi rica ederim.

Sadi KIZIK

Bakan a.

Strateji Geliştirme Başkanı V.